

Iktatószám

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy

725.091

Hely

Idő

"1911"

Személy

Helyszám

Szerző

Cím

Budapest jövője.

Forrás:

Független Magyarország,

Pop.

1911 XII/24.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

Budapest jövője

A város-rendezés — Beszélgetés Pogány Móric műépítésszel

A főváros fejlődése jelentős fordulat előtt áll. Az erők, törekvések összetevődtek, hogy a célok bizonyos egységet kapjanak, hogy az a sok rendszertelen, de becsületes és művészi törekvés, mely oly össze-visszává tette Budapestet, egységes irányba terelődjék. Komolyan és hivatalosan város-rendezés e törekvésnek neve, végeredményében azonban ez egy sok és nehéz problémát hozó művészi célt jelent. Építészeink legkiválóbbjait már régóta foglalkoztatja az a kérdés, mely most a hivatalos megoldás, az életbevétel előtt áll. Felkerestük tehát egyik legkiválóbb magyar műépítészünket, Pogány Mórict, aki a turinói világkiállítás csodás szépségű magyar pavilonjával világhírtvé tette a nevét és aki egyike azoknak a jeles magyar építőművészeknek, kik már rég óta szívvel-lélekkel dolgoznak Budapest szebbé és jobbá tételéért.

Mindenekelőtt magáról a városrendezésről, annak jelentőségéről kértük ki Pogány Móric véleményét.

— A városrendezés — mondta — egységet jelent. Céltudatos és művészi törekvések összetevődését. Ne gondoljuk ez alatt azt, hogy a városrendezés megkölné a művészi törekvéseket, béklyóba szorítaná az alkotó zsenit. Sőt ellenkezőleg. Szint, elevenséget, életet hozna. De nem jelenti a városszabályozás azt sem, hogy ezáltal bizonyos unalmas egyöntetűséget kapna a város képe, mint amilyenné például Turin lett. A város életének megmozdulásai szerint igazodik a városrendezés. Lakóházak, üzleti épületek nem össze-vissza épülnének. A város-

rendezés szerint meg lenne külön az üzletnegyed, a bérházak negyede, a villa negyed, pompásan kiépített munkástelepek, kertvárosok stb. Az egyes házak maguk is így célhoz alkalmazkodva épülnének s így anélkül, hogy maga a művész korlátozva lenne alkotásában — ez a praktikus szempontról bizonyos egyöntetűséget, stilszerűséget hozna. De sokkal jelentősebb ennél az utcák és terek kiképzésének kérdése. Már régóta tud vagyunk azon, hogy a város rendezést a saktáblaszerű, unalmas és művésziellen megoldásban lássuk. A modern városrendezés már különböző hajlású utcákkal, körutakkal, kedvesen, szinte üdítően kiképzett terekkel dolgozik.

— Sokat hangoztatott parasz az, hogy például Budapesten nincs elég tér. Persze ez a tény az elkövetkező városrendezésnek kemény dió lesz. Budapesten csak kisajátítással lehet kiképezni, s így a főváros fejlődésének minden problémája e körül forog. Még egyelőre csak egyes terek kiképzéséről van szó, de ez majd igen fontos kérdéssé fog válni.

— Milyen stádiumban van most a városrendezés kérdése?

— Tény az, hogy Budapestnek rendszeres városszabályozási terve még most sincsen. Hisszük és reméljük, hogy Bárczy István polgármester ur ezt a régóta vajdó kérdést végre megoldáshoz juttatja. Legjobban úgy lehetne ezt a kérdést megoldani, ha városszabályozási tervet hoznának a fővárosra. Tudommal Bárczy István ur — ki igazán szívén viseli ezt a kérdést — foglalkozik is ezzel a tervvel.

— Lehetséges-e és van-e külföldön arra példa, hogy az építőművészetre a városrendezés bizonyos stílusbeli megköttéssel járjon?

— Ez abszurdum és senhol a világon nincs példa erre. Nem is lehet. Magának a művészetnek egységes, kiépítő stílusra való törekvése közelezi a művészt. Az építőművészetnek nem csak a háza felépítése ad problémát, de számolni kell a szomszéd házakkal, az utca, a tér kiképzésével. De ez oly magától értetődő, hogy erre igazán lehetetlen szabályzatot hozni. A művészetet utóvégre is semmiféle rendetlennel, vagy szabályozással nem lehet megkötni.

— Melyik részletkérdés megoldást találja építész ur legaktuálisabbnak?

— Azt hiszem, hogy Budapest fejlődésében most különösen az Erzsébet-tér rendezése fejlesztése az, amely az építőművészeinket leginkább foglalkoztatja. Első sorban azért, mert a legtágabb terület megoldáshoz juttatja a művészt, másodsorban pedig fekvésénél fogva. Tudniillik beleesik a tevébevet sugárut tengelyébe. Két igen érdekes megoldás van. Az egyik a Löffleré, amely szerint az Erzsébet-tér egészen a Váci-körutig terjedne s a mostani Nemzeti-szalonn helyébe kerülne a Központi városháza új épülete. A másik megoldás még tovább fejleszti az Erzsébet-teret, olyannvira, hogy a Bazilika is szabadon álló lenne. Ez a Lajta Béla terve. Ez a terv két szempontból volna nagyjelentőségű; először az új városháza, mely az Andrássy-ut és a Károly-körut tengelyébe kerülne — méltó belejezése lenne ennek a két utnak, másodsorban a Lajta Béla terve szerint a Bazilika is szabadon álló lenne.

— A jövő Budapestjét persze nemcsak ilyen részletkérdésben kell megoldani. Hisszük és bizunk Bárczy nemes és lelkes törekvésében, s reméljük, hogy a közeljövőben már meglesz Budapest egységes, modern városrendezés szabályzata. Budapest már be van építve, most — ki kell építeni!